

Nr 133.

Av herr **Andersson** i Falkenberg **m. fl.**, om *dyrtidstillägg å statens bidrag till avlönande av distrikts- och reservbarnmorskor.*

Genom lag om anställandet av distriktsbarnmorskor m. m. den 28 mars 1919 tillförsäkrades distriktsbarnmorskorna en kontant minimilön av 800 kr. för år samt tvenne ålderstillägg, vardera å 100 kr. efter 5 och 10 års tjänstgöring samt därtill bostad om minst ett rum och kök m. m. med värme eller ersättning därför enligt ortens pris, dock med minst 250 kr.

Förestående avlöningsförmåner skulle bestridas av den eller de till distriktet hörande kommunerna.

Till årliga avlöningen bidrog staten och vederbörande landsting med 200 kr. var samt staten därjämte till ålderstilläggen i deras helhet.

Genom ändring i nyssnämnda lag den 18 juni 1926 ökades fr. o. m. år 1927 den garanterade minimilönen till 950 kr., som fortfarande liksom naturaförmånerna skulle bestridas av den eller de till distriktet hörande kommunerna. Till årliga avlöningar bidrogo staten och vederbörande landsting med 250 kr. var samt staten fortfarande till ålderstilläggen i deras helhet.

Genom lag om anställandet av distriktsbarnmorskor m. m. av den 4 juni 1937 skedde den förändringen att minimilönen ökades till 1,500 kr. samt ålderstilläggen till trenne, vardera å 100 kr. efter 3, 6 och 9 års tjänstgöring. Vidare tillerkändes barnmorskorna under vissa betingelser extra ersättning för biträde vid förlösningar utöver ett visst antal samt möblerad bostad om helst 2 rum och kök — varav det ena avsågs till mottagningsrum — därtill värme och lyse samt där så kunde ske även fri telefon eller ock ersättning för naturaförmåner efter ortens pris.

Beträffande fördelningen av kostnaderna för förestående förmåner skedde den betydelsefulla förändringen att staten åtog sig hela den fastställda minimilönen, ålderstilläggen samt förenämnda extra ersättning, varemot landstingen pålades samtliga kostnader för bostadsförmånen.

Från och med år 1938 föreligger alltså det ganska säregna förhållandet att en viss befattningshavares författningsenligt garanterade kontanta minimilön och ålderstillägg helt utgå av statsmedel, medan naturaförmånen eller kontant ersättning därför helt utgår av landstingsmedel. En dylik uppdelning av distriktsbarnmorskornas kontanta lön och förmåner har icke varit helt till fördel för barnmorskeväsendet. De olikheter i lönehänseende beträffande distriktsbarnmorskorna, som nämligen kunna påvisas de olika landstingen emellan, har otvivelaktigt sin grund i den olika uppfattningen om vem som skall anses bära huvudansvaret för en rättvis lönepolitik med avseende å här ifrågavarande ganska stora befattningshavaregrupp.

En granskning av de olika landstingens beslut beträffande distriktsbarnmorskornas löner utvisar sålunda att ett par landsting låtit barnmorskorna

ingå i det för vederbörande landstings befattningshavare gällande tjänste- och avlöningsreglementet, varmed följt högre både kontant grundlön och ålderstillägg samt därtill dyrtidstillägg i likhet med landstingets befattningshavare. En del landsting ha tillerkänt barnmorskorna visst tillägg till minimilönen samt dyrtidstillägg antingen å hela kontanta lönen eller endast å landstingstillägget. I några landsting utgår endast den fastställda minimilönen och intet dyrtidstillägg o. s. v.

Att hittills endast ett par landsting beslutat att distriktsbarnmorskorna skola betraktas som landstingets befattningshavare måste enligt undertecknades mening tolkas så att staten måste anses i första hand vara den reglerande faktorn beträffande distriktsbarnmorskornas löner.

Det torde vara ostridigt att vid tidpunkten för tillkomsten av senaste lagändringen beträffande distriktsbarnmorskornas löneförmåner statsmakterna ansågo att den föreskrivna minimilönen i stort sett var en skälig lön.

De dyrtidstillägg, som de flesta landsting nu ansett sig på grund av den inträdda dyrtiden böra tillerkänna distriktsbarnmorskorna, anse vi icke utgöra ett bevis för ett erkännande från landstingens sida på oavvislig skyldighet att reglera barnmorskornas löner efter tidsförhållandena, utan endast såsom ett ingripande för att tillfälligt bistå en befattningshavaregrupp, som annars vore snart sagt den enda, som lämnades utan ekonomisk hjälp mot dyrtiden.

Vi hålla före att när staten — som även påvisats — måste anses hava avsett att under normala tider helt övertaga distriktsbarnmorskornas kontanta löneförmåner, staten även bör sörja för dyrtidstillägg å lönen enligt de grunder, som gälla för statens befattningshavare.

Vad här ovan anförts avses även gälla av landstingen enligt författning anställda reservbarnmorskor.

Vi äro väl medvetna om den pågående utredningen angående barnmorskornas löneförhållanden och möjligheterna att i större utsträckning än hittills utnyttja dessa befattningshavares arbetskraft inom förlossningsvården angränsande arbetsfält, men sagda utredning bör icke stå hindrande i vägen för ett riksdagens omedelbara beslut om att i konsekvens med tidigare beslutet om att minimilönen helt skall utgå av statsmedel dyrtidstillägg även må utgå av stasmedel. Åtager sig staten att betala dyrtidstillägg för barnmorskor och reservbarnmorskor, föranleder detta en ökad utgift av cirka 650,000 kr. grundat därpå att sagda tillägg f. n. utgår med 27 procent.

Med stöd av förestående hemställes,

att riksdagen måtte utöver i riksstaten upptaget belopp anvisa ett förslagsanslag av kronor 650,000 att utgå såsom dyrtidstillägg å statens bidrag till avlönande av distrikts- och reservbarnmorskor.

Stockholm den 22 januari 1942.

Anders Andersson,
Falkenberg.

J. W. Mårtensson.

Anders Pettersson

Gust. Rosander.

i Dahl.